

Καὶ εἰσέρχομαι καὶ κυττάζω . . . πῶς θὰ οἴκονομήσω αὐτὸν τὸν δικιμοισμένον ; 'Αδύνατον ! δὲν ἔχω παρὰ τέσσαρας στήλας . . . Τί νὰ κάμω ; Λαμβάνω θάρρος, τὸν βλέπω καὶ ὀπισθιγγωρῶ δέκα βήματα.

— Μεγαλειότατε, θέλεις ψήσε με, θέλεις βράσε με: δὲν ἐμπορῶ νὰ κάμω τίποτε. Δὲν εἶναι παρὰ μία θέσις: θέλετε νὰ τὴν κρατήσετε σεῖς; ἀλλά . . . εἰσθε τόσον σκληροὶ καὶ αἱ λαϊκοὶς ν' ἀφήσετε τὰς δάμας σας εἰς τὸ ὑπαιθρον; Δάτε μοι τὴν μίκην ἐξ αὐτῶν νὰ τὴν φιλοξενήσω.

'Ο 'Αττίλας σκέπτεται πρὸς στιγμὴν καὶ βλέπων τὴν ἀνάγκην πείθεται. Πειθόνται καὶ οἱ 'Αττίλαι καὶ μόνον οἱ 9 τοῦ Δηληγιάννη δὲν ἐμποροῦν νὰ πεισθῶσιν διτεῖναι 9.

— "Εκλεξε, μοι λέγει βρυχώμενος.

Τί τὰ θέλετε! . . . ἔχω ίδιαιτέρων ἀδυναμίαν πρὸς τὰ μελαχροινά . . . ἀγαπῶ τὸ χαβιάρι, τὸν καρέ . . . καὶ αὐτὰς τὰς γαζέττας. Ρίπτω ἔρωτύλον βλέμμα πρὸς τὴν Τραβιάταν καὶ προσφέρω τὸν βραχίονα πρὸς τὴν 'Αΐδαν καὶ λέγω πρὸς τὸν 'Αττίλαν.

— "Αν θέλετε νὰ περάσητε τὴν ὥραν σας ως Ούνος, κάψετε μίαν βόλταν, κρημνίσκετε τὸ Βουλευτήριον καὶ θὰ κάψετε καλὴν πρᾶξιν. "Αν θέλετε νὰ τὴν περάσητε ως πολίτης, 'Ελλην, υπήκοος τῆς ἀστυνομίας, καθήσατε ν' ἀναγνώσητε μίαν ἐφημερίδα. 'Ιδού ν' «Πρωί» καὶ δὲ λόγος τοῦ Δημητρακάκη. Θὰ διασκεδάσητε δρίστε κ' ἔνα κερί. Καληνύντα σας.

Καὶ ἀποχωρῶ μετὰ τῆς δεσποινίδος 'Αΐδας καὶ ἀμπρόνομαι, ἐνῷ ν' Τραβιάτα ἀλλειπαθῶς μὲ θρηνώδη φωνὴν τὸ Addio del passato, δὲ 'Αττίλας κρατεῖ τὸ κηρόν!

* * *

Καὶ ἔμεινα μόνος μετὰ τῆς προσφιλούς 'Αΐδας, τῆς περιπαθοῦς Αἰθιοπίδος, ήτις, ως νὰ μὴ ἥρκουν τὰ βέτσανά της, ἐπέρρωτο ν' ἀποκληθῇ Λέυκος πόλη τῶν Ήμερησίων Νέων καὶ Χάϊδων πόλη τῶν Νέου Αἰώνος ως ν' ἐσχάτη παραμάνα τῆς γιαράς!

Η 'Αΐδα εἶναι τὸ τελευταίον μελόδραμα τοῦ Βέρδη,

ἀλλὰ μέχρι λόγων μόνον.

Εἶγε καρδιὰ σκυλίσα, ως πρὸς τὸν ἔρωτα.

Νὰ σ' ἔβλεπε νὰ πέθαινες, δὲν σοῦδιδε οὔτε ἔνα φίλημα. Οὔτε μέχρι λόγων δὲν σοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἀσχημονήσῃς.

Ἐθεώρεις ως ἀχρεῖον καὶ τὴν δριστικὴν τοῦ ρήματος ἀγαπῶ.

Αντιθέτως, — ντο εἶπον ἀλλόχοτος χαρακτήρ, — σοῦ ἐπέτρεπεν ἐλευθέρως νὰ λέγης δὲ τι θέλεις, διταν ντο; τὰ κέφια της.

Νὰ τῆς ἔλεγες, ἐπὶ παραδείγματι:

«Καῦμένη, μ' ἀρέσεις.

«Νὰ σ' εἰχα.

«Γιατί φορεῖς κοντὸ φουστάνι; Αλ! γιατί;

«Νὰ σ' ἐπλεγχεῖς τὸ σκοτάδι.

«Ηθελα νάψουνα πουκαμισάκι σου.

«Νὰ σ' εἰχα ἔγω, καὶ σοῦδειχνα.

«Ξέρω γώ τι θέλεις.

«Τὰ λές αὐτὰ, μα δὲ μοῦ κάνεις.

«Αν εἶχα τὴν μυτίτσα σου, θὰ τὴν πήγαινα 'ς τὸν τροχὸν, καὶ τῆς ἐτραχουδοῦσαν πολλάκις οἱ οἰκεῖοι τὸ σύνθες καὶ δημώδεις τότε :

Εἶναι κι ἀλλη μιὰ δώ κάτω
ποὺ τὴ λένε Κατερίνα

έγραφη τῇ προσκλήσει τοῦ πρώην ἀντιβασιλέως 'Ισμαήλ πασσᾶ καὶ παρεστάθη ἐν τῷ νέῳ θεάτρῳ τοῦ Καΐρου τῇ 12 Δεκεμβρίου 1871. Ο μεγαλοφυῆς μουσικῆς ἥδη διὰ τῆς Ι σχύος τῆς Είμαρη μὲν της καὶ τοῦ Δὸν Καρόλου εἶχε δώσει δείγματα νέας ἐν τῇ τέχνῃ τροπῆς, μᾶλλον συμφώνου πρὸς τὴν νεωτέραν καλαισθησίαν, ἀπαρνούμενος τὴν πληθώραν τῆς κοινῆς μελῳδίας καὶ μεταχειρίζομενος ὅρος μᾶλλον σύνθετον καὶ μᾶλλον ὑψηλὸν ἀρμονίας. Έχοργεῖς δὲ ἐλευθέριος ἔκεινος ἀφρικανὸς ἡγεμὼν, διτις καθό διάδοχος τῶν Φαραώ, ἔηκολούθησε παῖζων τὸ διμώνυμον πατροπαράδοτον παιγνίδιον, ἔως διτού ἐκγυμνώσας τὸν εὐρωπαίους ἀπηλθε μίαν ἡμέραν μὲ δόλον τὸν πάγκον. Λέγεται δὲ διτις ἡ μελάγχρους 'Αίδας ἐπήνεγκε τῷ γεννήτορι ως ἀντιπροσώπου περὶ τὰς 200 χιλιαρίδας φράγκων. Μεγάλα ποσὰ ἔξωδεύθησαν καὶ διὰ τὴν σκηνικὴν διασκευὴν, ἐφ' ἣς ἐπεστάτησεν διασημός Μαριέτ-Βένης καὶ ἀλλοι αἰγυπτιολόγοι, ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῇ αὐτὴ τῆς ιστορικῆς ἀκριβείας· τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος ἔδωκεν ὁ κ. Βασσάλης διευθυντής τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου τοῦ Βουλακ, ἔγραψε γαλλιστὶ διάλιλλος δὲ Λόκλ καὶ μετήνεγκεν εἰς ιταλικούς στίχους διοιητής 'Αντώνιος Γκισλαντσόνης.

Λυπούμας διότι μερικαὶ ἐφημερίδες ἐπεμβάνουσαι εἰς ἀλλότρια καθήκοντα ἐδημοσίευσαν ἐν λεπτομερείᾳ τὴν ὑπόθεσιν καὶ μὲν ἐστέρησαν τῆς ἥδοντος τοῦ νὰ τὴν διηγηθῇ διτινές ἔγως ἀλλέως θὰ σᾶς ἔξηγουν πολλὰ μυστήρια τῆς μυστηριώδους αὐτῆς χώρας τοῦ Νείλου, ἡτις ἔχει ἐπίσης τὰς Θήβας της, μαζί μὲ τοὺς ταμίας των, τοὺς ὑπουργοὺς οἵτινες πίπτουν καὶ σηκόνονται κάθε στιγμὴ ως τόπια ἐλαστικὰ, τοὺς προξένους οἵτινες ἀρπάζουν ως Βεδουίνοις τὰς κόρας ἀπὸ τὸν περίπατον, τοὺς Κροκοδείλους, τοὺς δρογενεῖς, τὰ ναπολεόνια καὶ τὴν ἄφθαλμίαν. Καὶ θὰ σᾶς ἔλεγον πῶς δὲ 'Αραβηνίς έζήτησε τὴν καθαίρεσιν τοῦ Φαραώ, καὶ πῶς δὲ 'Αμύναστρος δὲν ἐδέχθη τοὺς τούρκους ἀπεσταλμένους, καὶ διατί δὲ Ράμφις ὑπέβαλε κατηγορητήριον κατὰ τοῦ Ραδάμου, καὶ διατί δὲ κόρη τοῦ Φαραώ λέγεται 'Αμνερίς, ἐνῷ ητο δικαιάστερον νὰ λέγηται...

κ' ἔχει μύτη σὰν λαίνα·

· τὸν τροχὸν πάχη κιαύτη,

νὰ τὴν τρωγανίσουνε

νὰ τὴν ροκανίσουνε,

· τὸν τροχὸν τοῦ Τσαγκλαρ.

«Τί σαχημό πόδι πούχεις.

«Δὲν μοιάζεις γιὰ γυναῖκα.

«Στρύφε τὸ μουστακάκι σου.

«Κουμπάσουν.»

Εἰς δὲλα αὐτὰ δὲν ἔδιδε ἔνα παρό. 'Εξεκαρδίζετο 'ς τὰ γέλια, καὶ ἀλλὰ παραθύμωνε, σοῦ ἔριπτε χαρτάκια στρυφογυρισμένα, λαμβάνουσα καὶ κουρελαίζουσα τὰ τυχόντα ἐπὶ τῆς τραπέζης τετράδια, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτων, τὰ βιβλία.

«Οταν τῆς ἔψχαλον τὰ συνήθη τότε ἀσμάτια :

Μιὰ κυρία στὸ μπαλκόνι

μὲ τὴν μπόλκα τῆς μαλλώνει.

καὶ,

Μωρέ κ' ἔκεινο,

μιὰ κυρία χωρίς καπελίνο.

«Απήντα :

Πασέτα. 'Αλλ' ἀφοῦ μ' ἐπρόλαβον εἰ δὲλλοι συναδελφοί, δὲν δυσκανασχετῶ ἀπεναντίας εὐχαριστῶ ἐπὶ τούτῳ τὸν θεὸν Φθῖ, ὅστις καθηταὶ μὲ ἀνοικτὰ καὶ ἐκλελυμένα σκέλη ἐπὶ τοῦ χαρτίνου στυλοβάτου του ὡς ἄρτι ἔξελθων ἐκ τοῦ Πολιτικοῦ Νοσοκομείου, καὶ οὐ εὔχομαι ἡ χάρις νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τῶν ἀναγνωστῶν μου.

Μοὶ ἀπομένει τὸ μουσικὸν μέρος· ἀλλὰ πᾶς εἶναι δυνατὸν ἐγὼ πτωχὸς καδονοκρύστης, ἐγὼ, οὐ η μουσικὴ ἡχεῖ μόνον εἰς τὰς ἀγυιὰς ἐν ἡμέραις ἐκλογῶν, νὰ κρίνω τὸ μέγα μουσικὸν δημιούργημα τοῦ Βέρδη; Τοιοῦτο θέρος ἔξελιπεν ἐκ τοῦ κόσμου, ἀφ' ης ἐποχῆς ἐπεισεν διατηνατοῖς διαγνωνισμός, εἰς δὲν καθηγηταὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας ἐστεφάνον μὲ ξένα χαρτονομίσματα τοὺς ἀγριοχοίρους τῆς ποιήσεως. "Οπως δῆποτε μετὰ συστολῆς ἐκφέρω τὴν ταπεινήν μου γνώμην ὅτι η ἐν τῇ πρώτῃ πράξει μονῳδία τοῦ Ραδάκου

Celeste Aida

εἶναι ἐκ τῶν μελωδικωτάτων καὶ γλυκυτάτων ἐμπνεύσεων τοῦ Βέρδη· ὅτι τὸ ἄσμα τῆς 'Αΐδας καὶ δὲ ἐλαφρὸς ἀνατολικὸς χρωματισμός αὐτοῦ εἶναι τι λίαν ἐπιτυχὲς καὶ περιπλέστατον, ὅτι οἱ πρὸς τὸν Φθῖ ιεροὶ ὑμνοὶ ἐμποιοῦσι πολλὴν ἐντύπωσιν διὰ τὴν πρωτοτυπίαν αὐτῶν· ὅτι πᾶσα ἡ δευτέρα πράξης ἀπὸ τοῦ χοροῦ τῶν θεραπαινίδων τῆς 'Αμνέριδος μέχρι τοῦ θριάμβου περιέχει ἔξοχον μεγαλοπρέπειαν. 'Αιμίητος εἶναι η ἐν τῇ τρίτῃ πράξει διωδία μεταξὺ 'Αμνέριδος καὶ 'Αΐδας,

Rivedrai le foreste imbalsamate

καὶ η ἐπακολουθοῦσα δραματικὴ σκηνὴ, πλήρης δὲ ἀφάστου γλυκύτητος εἶναι η ἐρωτικὴ διψῆς μεταξὺ Ραδάκου καὶ 'Αΐδας, ιδίως ἀπὸ τῆς φράσεως

Fuggiam gli ardori inospiti.

'Η τετάρτη πράξης ἔχει τι τὸ πένθιμον καὶ τὸ σπαρακτικὸν, ἐντέχνως. δὲ συναρμολογοῦνται οἱ φθόγγοι τῆς βασιλόπαιδος στ. νούσης ἔξι ἐρωτος καὶ ζηλοτυπίας καὶ μεταμελομένης διὰ τὴν ὀλεθρίαν παραφοράν της μετὰ τῶν αὐτηρῶν ἐπιφωνήσεων τοῦ χοροῦ τῶν ἀμειλίκτων αἰγυ-

Μωρὲ, κι' αὐτό·

Ἐνας κύριος χωρὶς λεπτό.

Μωρὲ καὶ τοῦτο·

Ἐνας κύριος χωρὶς σουρτούκο.

Εἰς ἐνα μόνον ἔθυμωνεν, δέκαν τῆς ἔλεγες—τί νομίζετε;
Εἴσαι μία
'Αμαλία.

Τὴν ἐπιαναν τότε τὰ δαιμονιά της, τὸ ἀρσπικό της μπουρίνι, κ' ἀρχίζε τὸ παρλαμέντο.

Πενήντα σφουγκαράδες δὲν ἡμποροῦσαν νὰ τῆς βουλώσουν τὸ στόμα.

'Ἐγένετο Λέαινα ὅχι χωρὶς γλώσσαν, ἀλλὰ μὲ χιλίας γλώσσας.

'Ἐν νεά κρουνος Καλιρρόη φλυχρίας.

Οὐδέποτε, ὅσον καὶ ἀν εἶχε θάρρος, παρεκτρέπετο εἰς χειρονομίας.

Τὸ πολὺ, πολὺ, σ' ὠνόμαζε, εὐγενῶς, γαϊδοῦρος πρώτης ταξέως.

'Α, δὲν σήκωνε χειραψίας, οὔτε μέχρι σφιξίματος χειρός. 'Α, δέ τις ἀπετόλμα τοῦτο, ἐπεφώνει ἐνώπιον ὅλων:

— Εἶναι περιττὸν, κύριε, νὰ μοῦ σφίγγῃς τὸ χέρι. Σ' ἐνοῶ...

πτίων ιερέων, ἐν τέλει δὲ διάνατος τῶν δύο ἐραπτῶν θαπτομένων ζώντων εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ ναοῦ, ἐνῷ ζώνωθεν ἥχουσιν οἱ ψαλμοὶ τῶν ιερέων, εἶναι ἐκ τῶν δρασίων ἐπινοιῶν, ἐφ' αἷς διαπρέπει δραματικῶτατος ἐν τῇ μουσικῇ Βέρδης. Τὸ ἄσμα.

Morir si pura e bella

εἶναι ὑψίστη κραυγὴ ἀπελπισίας· η δὲ τελικὴ φράσις

Addio patria, o terra addio!

Θηῆτει ως φίθυρος ἡδύτατος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μόλις ἀκουομένου υποτρόπου ἥχου τῶν ἐγχόρδων ὁργάνων.

N' ἀκούῃς τὴν μουσικὴν ταύτην ὑπὸ τὸ βαθὺ κυάνεον χόῳμα τοῦ ἀττικοῦ οὐρανοῦ, νὰ καπνίζῃς τὸ σίγαρόν σου πρὶν ἐπιβληθῆ ὃ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ φόρος, νὰ βλέπῃς μεταξὺ τῶν κυμάτων τῶν κεφαλῶν, ἐξ ὧν πληροῦται η εύρεια τοῦ θεάτρου λεκάνη, ὁφθαλμοὺς μελαντάτους φωσφορίζοντας ὑπὸ τὴν λάρψιν τοῦ φωταερίου καὶ ὑγρούς, ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ νὰ θλίψῃς ἐντὸς τοῦ κόλπου σου χαρτοφυλάκιον περιέχον ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων, εἶναι ἡδονὴ παραχθείσιος ἢν ἐγὼ δὲν ἀπήλαυσα πλήρη, ἀλλ' ἢν ἐλπίζω ν' ἀπολαύσω διότι σκέπτομαι ν' ἀναλάβω τὴν ἐπιγείρησιν τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Λεωφόρου Πανεπιστημίου.

* * *

'Αγνοῶ ἂν διασχίσεις αὐτοπροσώπως ἔξελεξε τὸ προσωπικὸν τοῦ θιάσου· ἂν οὕτως ἔχῃ ὅμως, τὸν συνιστῶ εἰς τοὺς κυρίους πρωθυπουργοὺς μας· διὰ νομάρχην, διότι κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ κάμη καλλιτέρας αὐτοῦ ἐκ λογαρίσ. 'Ο θίασος τῆς 'Αΐδας εἶναι ἀμεμπτος. 'Η πρίμα κυρία Νατιβιδάδ Μαρτίνεζ εἶναι Ισπανίς βαθύκολπος, ψρίμος, ἀλλ' εὐχυλός, μελαψὴ καὶ γλυκεῖα ως τὸ μαύρο φωμὶ τοῦ ζυθοπωλείου Μπερνιούδακη· ἡ φωνὴ της ἔχει μέν τι τὸ τρομαδεῖς, ἀλλ' εἶναι ἡχηρὰ, ἐντονος, εὔστροφος καὶ ἐκφράζει ἀληθῶς μεσημβρινὸν πῦρ αἰσθήματος. 'Ο τε νόρος Βρουλέττης μικρός, στεγνός, ἔχει ἐνίστε φωνὴν ἡτις ἀνέρχεται ισχυρὰ καὶ παρατεταμένη, ὅπως τὰ πυροτεχνήματα ἀτενα πρὸς τιμὴν τῆς 'Αΐδας καίσιε καθ' ἐκάστην ἐσπέραν

Πήγαινε τόρα νὰ κάμης καλὰ μὲ τέτοια γυναῖκα.

Καὶ αὐτὴν ἡ γυναῖκα νὰ σοῦ λέγῃ εἰς μιαρά.

Πάσις ποτέ;

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, κυριοκυρίας, αὐτὴν πράγματι η κόρη μοῦ ἐπεβλήθη νὰ τὴν ἀγαπήσω.

— Σύρε, μοῦ εἶπε, μετὰ τὸ πάχυ ε., νὰ ίδῃς τὶ γίνονται οἱ συμφοιτηταί σου καὶ μὴ ήσαι ἀνανδρος. 'Απαιτῶ, δέκαν θὰ ἐπιστρέψῃς νὰ μοῦ εἰπῃς τι γίνονται διάρρηξ μας, διάρρηξ.

— Βασιλικὴ διαταγὴ καὶ τὰ σκυλιά δεμένα.

Ἐπηρε τὰ μάτια μου καὶ ἐσυρε τὸν πρὸς τὰ Χαυτεῖα κατήρροφον.

Μ' είχε μαγνητίσει αὐτὴν η κόρη.

Εἶχα καταντήσει μακριούδιτσα τῆς.

"Οταν ἀπελπις ἐπήγαινα πρὸς τὰ Χαυτεῖα κατὰ τὸ σύνηθές μου ἐμονολόγουν καθ' ἐκατὸν ως ἔξης:

— Νὰ ποῦμε καὶ τὴν μαύρη ἀλήθεια, αὐτὸς τὸ κορίτσι ἔχει μέλλον... Μπορεῖ κακμιᾶ μέρα νὰ μ' ἀναδειξῃ... Δὲν είναι δὲ καὶ δυσχημο, καθὼς θέλουν νὰ τὴν παραστήσουν... Κ' ἐπειτα ποικίλις; Αἱ ἀντίζηλκι της... Δὲν τ' ἔκούω ἐγὼ αὐτά. Καὶ τι; Γυναῖκες ἔκειναις, γυναῖκα κι'

δ Τσόχας. 'Η mezzo soprano χυρία Πίξα, συμπαθής τὴν μορφήν, τὴν φωνήν καὶ τὴν δράσιν εἶνε εἰδός τι ὑπο-Κιαραμόντη καὶ προβλέπω ὅτι τὸ κράτος της θὰ ἐπεκταθῇ τόσον, ὥστε θὰ ἐπισκιάσῃ τὴν ἔρωτηματικὴν ἀντωνυμίαν καὶ θὰ λέγουν ὅχι — Ποῖα σοὶ ἀρέσει; — ἀλλὰ — 'Η Πίξα σοὶ ἀρέσει; 'Ο βαρύτονος De Giorgio εἶνε ἀληθής τεχνίτης μὲ φωνήν καὶ μὲ συνείδησιν καὶ ως Ἀμονάσρος βασιλεὺς τῶν Αἰθιόπων χαίρει τὴν συμπάθειάν μας, ιδίως μετὰ τὴν τελευταίως ἐπελθοῦσαν σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν δεσμῶν τῆς Ἐλλαζδος μετὰ τῆς Αἰθιοπίας. 'Ο βαθύφωνος Τζιόμπης εἶνε βαθὺς ως τὰ πολιτικὰ σχέδια τοῦ βουλευτοῦ Ρηγοπούλου. 'Ο ζετερός βαθύφωνος, δὲ ὑποκρινόμενος τὸν βασιλέα, καλεῖται Κουκκότης. 'Αγνοοῦμεν ἂν ἡ ἴδιος τῆς αὐτῆς κοινή ὁ τητος ἀνήκῃ εἰς τὴν βεστιλείαν, ἀλλ' ὁ καυμένος αὐτὸς Φαραὼ φέρων στολὴν φῆγα τῆς κούπας εἶνε μαλακὸς καὶ μειλίχιος μονάρχης, ως ἐμφαίνεται ἐκ τῆς φωνῆς του. Οἱ χοροί, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ, ἀνήκουν βεβαίως εἰς φιλευσπλάγχνους ἑταιρίας, διότι δὲν δολοφονοῦν κατὰ τὸ σύνηθες τὴν πτωχὴν μουσικὴν, ἡ δὲ ὄρχήστρα ἔτοιμος, πλήρης, ἀκριβῆς, ως Τρικούπης εἰς ἐπερωτήσεις, ἔκαμε θαύματα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ λαμπροῦ Λαμπρούνα.

'Αλλ' ἔκει ὅπου δ Τσόχας ἐφάνη ἐφευρετικώτερος καὶ Κουμουνδούρους εἰς τὴν ἔξικονόμησιν, ἥτο εἰς τὴν σκηνικὴν διασκευήν. 'Αλλοτε τέσσαρας ξύλινοι, εἴκοσι ὄκαδες παλαιαι ἐφημερίδες καὶ ὄλιγοι πήχεις τοπτίου ἢ χαστὲ ἥρκουν διὰ τὴν σκηνικὴν διασκευήν. 'Η σκηνὴ παρίστα ἐν καλδερίμι τῆς Πλάκας, καὶ τὸ πνεῦμα σου ἐπρεπε ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐκλαβῇ αὐτὸς δημόσιον Πλατεῖαν μεγαλουπόλεως. 'Ἐπι τῆς σκηνῆς ἐφαίνοντο ἵπποται ψωράλεοι καὶ ρακένδυτοι ως δραπέται τοῦ Πτωχοκομείου καὶ πολεμισταὶ μὲ ἀναβολὴν Μελιταίων ἀχθοφόρων. 'Ἀπεναντίας εἰς τὴν Αίδαν βλέπει τις σωστοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες νομίζεις ὅτι ἐφθασαν κατευθεῖαν ἐκ τῆς χώρας ἔκεινης διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἐταιρίας Κεδιβίε. Τὰ μέγαρα τοῦ Φαραὼ, εἶνε τῷ ὄντι αἰγυπτιακὰ ἀνάκτορα, εἰ καὶ κατὰ περίεργον ἀντίθεσιν μέσον αὐτῶν διακρίνε-

αὐτή. Τὸ ἕδιο πρᾶμμα . . . . 'Α, θὰ πῆτε, ἔκειναις εἶναις ἡμεραις, τούτη ἀγρια . . . . Καὶ τί ἀλλο θέλεις καλλίτερον. Παρὸτι νὰ μοῦ φάλλουν τὸ τοῦ Καρύδου:

'Ενυμφεύθην καὶ ἀμέσως μὲ πλημμύρισαν μὲ μίας

Πλούτη, δοξα, φίλοι, σχέσεις, μὲ χυρίους, μὲ χυρίας, Τὴν ώραίαν μου γυναῖκα θέλουν ὅλοι νὰ ἰδωσι

Κ' ἔκκτο τὴν πᾶσα ώρα ἐπισκέψεις μὲ τιμῶσι.

"Ενας μὲ μεγάλο φέσι, μὲ ψηλὸ καπέλλο ἀλλος,

'Εκλαμπρότατος μεγάλος,

Τὸ χεράκι της καλένεταις θερμοσφίγγει καὶ φιλεῖ,

Γόνα καθετεῖται μὲ γόνα καὶ κρυφὰ τῆς ὄμιλετ.

"Ω χαρά μου!

— Τί χαρά μου;

— Γυναικούλα μου χρυσῆ,

'Η ψυχή μου, ἡ καρδιά μου

Εἴσαι, μάτια μου, ἐσύ!

Παρὰ νὰ φάλλω λέγω αὐτὲς, καλλίτερα νὰ πάρῃς μιὰ γυναικά μόνον διὰ τὸν ἀντότονό σου. Εἶνε ἀγρια; Τόσον τὸ καλλίτερον. Δὲν θὰ πλησιάζῃ κάνενα παρὰ μόνον ἐμέ. Τί θὰ κάμη; ἀνδρας της θὰ ἥματι. Θυμώνων ἔκεινη; Θυμώνων ἐγώ περισσότερον. Ἀγριεύει; ἀγριεύω. "Επειτα ὑπάρχει καὶ διαζύγιον... Κύριε Μητροπολίτα, Σεβασμιώτατες-άς τὸν ὄνομαστωμεν ἔτσι γιὰ νὰ τὸν κολακεύσωμεν-

ται μίας ὁδὸς τῆς Μέμφιδος μὲ οίκιας διωρόφους ἔχουσα πολλὴν ὁμοιότητα μετὰ τῆς ὁδοῦ Ἐρμοῦ. Εἰς τὴν σκηνὴν δὲ τοῦ θριάμβου δὲν ἡξεύρει τις τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ, τὰς Αἰγυπτιακὰς σχέλπιγγας, τὴν λαμπρότητα τῶν στολῶν, ἡ τὰ μυρίχια ἐκεῖνα ἐμβλήματα, τὰ περιερχόμενα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἐκεὶ ἔβλεπε τις τὸν "Απίν τὸν ιεροῦν θοῦν, δοτις ηὐτύχητο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ θεοποιηθῇ πρὸ τῆς ἐλεύσεως εἰς τὸν κόσμον τοῦ ὄπουργείου Τρικούπην, τὸν καρκίνον, τὸν ὄφιν καὶ κατὰ τὴν παρέλασιν τῶν ἀκαταλήπτων τούτων καὶ ἀπηρχαιωμένων συμβόλων, ὁ θεοτής ἀναμένει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἔδῃ κανένεν φύλλον τῆς: «Ἀληθείας», κανένα λόγον τοῦ Πανταζή, τὸν ἀξιότιμον φίλον Ζάτων Μολοσσὸν, καὶ εἰτὶ ἀλλο.

Καὶ μικρά τινες ελλείψεις δὲν λείπουν βεβαίως. Τὸ δράμα μαλισταὶ ἔχει μερικούς νοστίμους ἀναχρονισμούς καὶ παραδοξολογίας. Οὕτω ἡ παράδοσις τῆς σημαίας εἰς τὸν Ψαδάμην ὑπενθυμίζει τὴν πολὺ νωπὴν παράταξιν τοῦ πεδίου τοῦ "Αρεώς. 'Η Αμνερίς, ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ, φίνεται παῖδι Γαριβαλδίνη, πολὺ μηδενίστρια, διὰ τὸν λέγη πρὸς τούς, λείπεις τοῦ Φθιζὴν ἀποστροφήν.

Empia razza, analéma su voi! ..

ἔξεπλάγιν δὲ ὅταν ἡκουσα τὸν Ἀμονάσρον λέγοντα εἰς τὴν θυγατέρα του ὅτι θὰ ἐπανεύρῃ le valli fresche, τὰς δρυσερὰς κοιλάδας εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, διὰ τὸν ἀστυνομίαν τηνά ἐπανοῦντα τὴν καθαριότητα τοῦ κρατητηρίου τῆς ἀστυνομίας. Ἐν τέλει ἐκεῖνη ἡ σελήνη εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν ὡραῖ, θολή, λαδωμένη μὲ τοὺς ἐπτὰ ὥρκτων ἀστέρας ἀκινήτους πέριξ αὐτῆς μετέφερεν ἀκουσίως τὸ πνεῦμα μου εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ εἰς τὸ τρίτον κόμμα, καὶ τὸ βλέμμα μου ἀνεζήτει ἐπιμόνως ν' ἀνεύρῃ μεταξὺ τῶν ὥρκτων τὸν ἀστέρα τοῦ κ. Δημητρακάκη.

'Αλλ' αὐτὰ εἶνε μικρὰ ἔλλειψεις. Τίς: "Ηλιος δὲν ἔχει κηλίδας ἡ τούλαχιστον ἐνα Πύρλαν;

'Η Αἰθιοπίς δούλη μὲ δλα ταῦτα κατέκτησε εὐθὺς; ἐξ ἀρχῆς τὴν καρδίαν πάντων τῶν Αθηναίων καὶ ἐμοῦ τοῦ ὑποφαίνομένου, δοτις μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως

δὲν περνῶ καλὰ μὲ τὴν γυναικά μου, παρὰ νὰ τρωγόμεθα κάθε μέρος καλλίτερα νὰ χωρίσωμε. (Καὶ μήπως τάχα ἡνιας χωρίσωμε δὲν πάω πάλι νὰ τὴν Βρίσκω; Περισσότερο ωφελεῖται κάνεις νὰ ἡνιας χωρίσμενος μὲ τὴν γυναικά του, παρὰ φιλιωμένος, δοκιμάστε καὶ έλεπτε), λέγει ἐκεῖνη, ναι, λέγω ἐγώ ὅχι, — δηλαδὴ, ναι, χωρίζομε. 'Αφοῦ χωρίσωμεν, παρακαλῶ, τί μέλλεις γενέσθαι; — Ο μέλλεις γενέσθαι. Θὰ ζοῦμε χωρίσμενοι. Ναι, μὰ δ Σουσαρίων, ὁ πρωτος καμικός, τὸν ὄποιον ἀπάτησε ν γυναικά του, μὲ τὴν τὴν φούρκα ποῦ εἶχεν ἐναγτίον της, ἀνελθὼν τὸ βῆμα ἐλεῖς: "Ακουε, λεως, Σουσαρίων λέγει τάδε:

• • • • •
Κα κὸν γ υ ν α τ ḫ ες, ἡ λ ἡ ὄ μ ως ὁ δημότας,
ο ὑ κ ἔ σ τ ί ν ο ἱ κ ε ἵ ν ο ἱ κ α ν ἀ νε υ κ α κ ο ύ.

Πῶς νὰ κάμω λοιπόν; Νὰ τὴν πάρω; νὰ μὲ πάρῃ; καὶ μαζύ νὰ ζήσωμε; Δὲν μ' ἀρέσει. "Επειτα, ἀδελφὲ, δὲν εἶνε γυναικά, εἶνε ἔνα ἔλλο εἰδός ταραχῆς. Ναι, δὲν σου λέγω, εἶνε παλλικαρογυναικά, μὰ θὰ τῆς λέει σὺ, — βρὲ γυναικά μὲ τὸ δραπάνι θερίζουν, καὶ θὰ σου λέγῃ ἐκείνη — ὅχι μὲ τὸ ψαλίδι. Φουρκίζεσαι η δὲν φουρκίζεσαι; Καὶ ἀμά φουρκισθῆς τακώνεσαι μαζύ της. Καὶ ἀμά τακωθῆς, θὰ ἔλθῃς εἰς λόγους, καὶ εἰς λόγους ἐρχόμενος, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γίνῃ καυγάς. Γίνεσαι τότε ρεζίλης

εζήτησα παρά τοῦ Τσόχα δανεικὴν τὴν μίαν τῶν Αἰγυπτιακῶν σαλπίγγων καὶ ἐφώναζα ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἰς τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος.

— "Α ! εἰ δα, ξ ! εἰ δα !

Παρ' ὄλιγον δὲ νὰ ἔλθω εἰς χεῖρας μετὰ τοῦ ῥάπτου μου, τολμήπαντος νὰ μοὶ εἰπῃ ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ κάμω ὀλόκληρον ἐνδυμασίαν τσόχα !

* * *

— Καὶ ἡ Τραβιάτα ; καὶ ὁ Ἀττίλας ; πῶς ! ἐτελειώσατε ;

Συγγνώμην, κύριοι μου· εἶχον σκοπὸν πάντοτε νὰ σᾶς δημιλήσω ἐν ἐπιλόγῳ διὰ τὴν οἰκτρὰν αὐτῶν τύχην. Λοιπὸν ἡ Τραβιάτα, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς νέας πρίμας κυρίας Στεφανίνης, τὴν ὁποίαν καθὼς βλέπετε ἐν καὶ μόνον γ χωρίζει ἀπὸ τοῦ κ. Στεφανίδη, ἀσθενής, φυισική, ισχυνὴ ὡς λαχωνικὴ σκύλα, μὲ δόδοντας ὀξεῖς, μὲ φωνὴν ἀσθενῆ, ὡς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Σωτηροπούλου καὶ διακεκομμένην ὡς ἡ ἔκδοσις τοῦ «Τηλεγράφου», δὲν ἡδυνήθη ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν δρόσον τῆς νυκτὸς καὶ ἐκοκκάλωσε, μεθ' ὅσας προσπαθειας καὶ ἀν κατέβαλον ὅπως τὴν σωσσοιν δένος συμπαθής ὑψίφωνος κ. Καρνέλλης μὲ τὴν μικρὰν, ἀλλὰ γλυκεῖσαν φωνὴν του καὶ ἐν μέρει καὶ δικαλός βαρύτονος δὲ Ζώρζιες. Ὁ δὲ 'Αττίλας, φάσμα ἀγριον, ιστορικὸν, ἐπανελύθων ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου ἔξελήφθη ὡς θηριώδης μολοσσὸς ὑπὸ τίνος διελθούσης περιπόλου καὶ συλληφθεὶς παρεδόθη εἰς τὸν δῆμον τῶν κυνῶν, ὅστις καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Τενεκές.

ΜΙΡΑΜΑΡ!

ΜΑΪΟΣ—ΤΕΡΓΕΣΤΗ..

Ἐν μιᾷ τῶν πλατειῶν τῆς Τεργέστης εἶναι ἐστημένος μετάλλινος ὁ ἀνδριάς τοῦ Μαξιμιλιανοῦ. Τὸν ἀνδριάντα

στὴ γειτονιά. Βγαίνεις ἔξω. Σὲ βλέπουν ἀπὸ τὰ παράθυρα ἡ γειτόνισσες καὶ χαιρογελᾶσσι σοῦ λέγουν.—Νὰ, νὰ ! Αὐτὸς εἶναι ποὺ τσακώθηκε σήμερα μὲ τὴ γυναῖκά του. "Ολο καυγάδες ἔχουν.—Αἱ, εἶναι τόρα κατάστασις πραγμάτων αὐτῆς; Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ μὴν τὴν πάρω. Ἄλλα ἔλα... παλι... δηλαδὴ... δὲν εἶναι ἀσχημό νὰ τὴν πάρῃ κάνεις... Νὰ τὴν πάρω; Νὰ μὴν τὴν πάρω; Καλλίτερα νὰ τὴν πάρω... ὅχι, καλλίτερα νὰ μὴν τὴν πάρω. Θὰ τὴν πάρω... Δὲν τὴν πέρων. Δὲν τὴν θέλω, μὰ μὲ θέλει.. καὶ δὲν πάρει νὰ μὲ θέλῃ δέσο θέλει. Κ' ἔπειτα ποὺ τὸ ξέρω γώ πῶς μὲ θέλει... Καὶ ποὺ τὸ ξέρω, θὰ πῆτε, ὅτι μὲ θέλει.—Αἱ, ἀν δὲν με ἥθελε δὲν θὰ μοῦ ἔλεγε καὶ τὸ εἰς μι ζ... Εἶναι, βλέπετε, ἡ κυρά μας καὶ ἔγωιστης... Εἰς μι ζ. Οὔκου. Ἐγώ θέλω πολλαῖς. Ποικιλία, ποικιλία. Γι' αὐτὸ δ θεὸς ἔκαμε καὶ ποικίλας μορφάς...

— Κάτω, μωρέ κερατά!

— Βοήθεια, πατέρα μου !

Εἶχα φθάσει παρά τὰ Χαυτεῖα. 'Ο στρατὸς κατεδίωκε τοὺς φοιτητὰς, διότι εἶχον φτειάσει χονδρὴ προσθολὴ τοῦ βασιλέως, διότι ὅταν διήρχετο τῶν Χαυτείων, οὗτοι στρέψαντες τὰ καθίσματά των ἀνάποδα πρὸς τὴν ὁδὸν, ἐκάπνιζον τὰς μαλτέζικας τῶν πίπας περιφρονητικῶς, ὅταν διήρχετο δ βασιλέυς.

τοῦτον πιστῶς ἀπεικονίζοντα τὸ μέγα καὶ ἡγεμονικὸν ἀνάστημα, τὴν γλυκεῖαν· καὶ συμπαθῆ μορφὴν τοῦ ξανθοῦ αὐτοκράτορος, παρετύπου πρό τινος χρόνου μετὰ προσοχῆς. Θέλετε νὰ γνωρίσητε καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, μὲ εἶπεν ἀρχαῖος τῆς Τεργέστης κάτοικος, πηγαίνετε εἰς τὸ Μιραμάρ...

"Οντως ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ εὔρεται, ὅσον τὸ ἀπειρον καὶ καλλιτέχνις καθὼς ἡ φύσις, μικρὸν διαφένεται εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Αύστριας ἡ εἰς τὸν ναύαρχον τῶν θαλασσῶν αὐτῆς, ἡ ἀκόμη εἰς τὸν ἀτυχῆ αὐτοκράτορα τοῦ Μεξικοῦ. 'Ο Μαξιμιλιανὸς δὲν ἦτο πρωρισμένος νὰ δρέψῃ τὰς δάφνας τοῦ Τέγετωφ, οὐδὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ νὰ διαγωνισθῇ, ἀλλ' οὔτε ἀγρίους λαοὺς καθὼς δ Πέτρος τῆς Βραζιλίας νὰ παιδαγωγήσῃ. 'Εὰν δὲ καὶ τὰς θαλασσὰς πολλάκις διέσχισε, καὶ τὸν θρόνον τῶν Αψβούργων ἔστιν ὅτι ὠνειροπόλησε, καὶ τῶν ἀγρίων φυλῶν ἡγεμών ἐγένετο, ἀλλ' ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, μοιραίως ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον πλανηθεῖσα, ἀπέπτη ἐκεῖθεν καταλιπούσα μόνον τὸ σῶμα τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς διαμονὴν, εἰς τὸ Μιραμάρ !

'Ο Μαξιμιλιανὸς δὲν ἦτο οὔτε στρατηλάτης, οὔτε πολιτικὸς ἀνὴρ, οὔτε ἀρχων τῶν θαλασσῶν, ἀλλ' ἦτο ποιητὴς ἔξοχος. Τὸ Μιραμάρ εἶναι τὸ θαυμαστὸν ποίημά του καθὼς τοῦ Βύρωνος δ Λόγ-Ζιουάν καὶ τοῦ Μίλτωνος δ παρίδεεσσος.

■ ■ ■

"Οπου ἀλλοτε ἡνορθοῦστο ἀπορράξι βράχος, κατὰ τοῦ ὁπίου ἀγρια ἐθράυνοντο τὰ κύματα τοῦ Αδρίου, ἡ ἐν νημαῖς ὁ ἀλιεὺς ἔρριπτε τὰ δίκτυά του, ὅπου ἡ σαύρα πλάνης περιεφέρετο ἐπὶ καταξήρου καὶ καυστικοῦ γηπέδου, ὅπου τοῦ κυνηγαῦ τὸ ὅπλον ἥκουντο ἐκκενωθὲν κατὰ λαγωῶν τολμητίου προκύψαντος τῶν χθαμαλῶν θάμνων ἡ τῆς πετρίνης αὐτοῦ φωλεῖς, ὅπου σταγῶν ὅδατος δὲν ἀνέβλυζε καὶ μόνον διαβατικῶν πτηνῶν ἥκουντο τὸ κελάδημα, ὅπου ἀνθρωπίνη ὑπαρξίας δὲν ἐστησέ ποτε τὴν σκηνήν της καὶ μόνον οἱ μύρμηκες καὶ τὰ ἄλλα ἔντομα διημ-

"Η σκηνὴ, καθ' ἥν στιγμὴν παρέστην, ἦτο κωμικοτραγική.

'Ο Ράλλης ἦτο ἀνασκαλωμένος ως γάτος εἰς τὸν τοῦ χο τῆς μάνδρας ἔνθα νῦν ὁ οἶκος τοῦ Ρικάκη, στρατιώτης δὲ μὲ προτεταμένη λόγχην τοῦ φώναζε τό—Κάτω, μωρέ κερατά, δὲ Ράλλης ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν, ἦτις πράγματι τῷ ἐπηλθε, καθότι ὁ πατέρας του μὲ τὸ σώμαρχο καὶ χωρίς παντούφλες—ἦτο καὶ ὑπουργὸς τότε—κατῆλθε καὶ τὸν ἔσωσε.

Προχωρῶ· ἀλλη σκηνὴ εἰς τὸ Βυζαντιον. 'Ο Χριστιανός Μαργαρίτης, ζωηρότατος νέος, καὶ νῦν πρόξενος, εἶχε πέσει, καταδιωκόμενος μέσ' ἔνα λάκκο ... οἱ δὲ ἐκεῖ φοιτηταὶ τοῦ ἔφωναζον:

— Βάρδα, βράμα, βάρδα.

Τὸ κωμικὸν ἦτο ὅτι δὲν ἐτόλμουν οὔτε οἱ στρατιώται νὰ τὸν πλησιάσουν.

(ἔπειται συνέχεια).

ΒΙΑΛΗΓΡΑΝΘΡΩΠΟΙ.